

На противагу цьому, використання бакової суміші Харнес 1,5 л/га + 10 кг/га д.р. карбаміду, не показало суттєвого зменшення вегетативної маси бур'янів.

Урожайність варіанту з використанням гербіциду Харнес 2,3 л/га + 5 кг/га д.р. карбаміду, у порівнянні з контролем, була вищою на 10,1 ц., а отже не складно підрахувати економічну ефективність. При середній ціні зерна кукурудзи на ринку 2500 грн./т ми з кожного гектара отримуємо додатково близько 2500 грн. Тому запропонована технологія боротьби з бур'янами є не тільки більш екологічно безпечною, тому що зменшує пестицидне навантаження на навколишнє середовище, але й економічно вигідною.

Список використаної літератури

1. Шевченко М.С. Бур'яни на посівах кукурудзи // Захист рослин. – 2000. – №12. – С. 7-9.
2. Довідник із захисту рослин /Бублик Л.І., Васечко Г.І., Васильєв В.П. та ін.; За ред. Лісового М.П. – К.: Урожай, 1999. – 744с
3. Писаренко В.М., Писаренко П.В. Захист рослин: екологічно обгрунтовані структури. – Полтава: Видавництво „ІнтерГрафіка”, 2002. – 288с.
4. Доспехов Б.А. Методика полевого опыта (с основами статистической обработки результатов исследований) / Борис Александрович Доспехов. – М.: Агропромиздат, 1985. – 351 с. [Учебники и учебные пособия для высших учебных заведений].

УДК: 632.981

ВПЛИВ РІЗНИХ НОРМ БІОПРЕПАРАТУ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ РІПАКУ ЯРОГО

Карпенко Н.А. студентка 5-го курсу*

*Керівник: к.с-г.н., ст. викладач Ласло О.О.

Постановка проблеми. Ріпак ярий (кольза) відносять до культури, яка вирощується в усіх зонах України і займає належне місце серед олійних культур. Однак в Україні його площі обмежені, а виробництво насіння і олії з нього не досить ефективно у порівнянні з озимим з економічної точки зору. Основною причиною цього є низька урожайність насіння цієї культури, яка в багатьох ріпакосіючих господарствах нерідко знижується до 9–10ц/га. Навіть якщо в окремих господарствах урожай насіння отримують вищий, то він нестійкий по роках. Основною причиною такого стану є недостатня обізнаність фахівців агропромислового комплексу з біологічними особливостями культури та технологією її вирощування, тому що одержання високих врожаїв насіння ріпаку ярого можливе лише за умов дотримання всіх складових технології

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започаткована дана проблема. Нині у світі помітна тенденція до збільшення вирощування олійних культур та, відповідно, виробництва олії як для харчових цілей, так і для

технічних. Безперечно, виробництво олійних культур має всі підстави стати одним із головних пріоритетів країни в міжнародному розподілі праці. Площа посіву у світі під цією культурою займає 22,0-24,0 млн. га, при середній врожайності 13,0-15,0ц/га. Найбільші площі вирощування ріпаку сконцентровані в Китаї, Індії та Канаді. Країни європейської співдружності виробляють лише 8,91 млн. т насіння ріпаку. Насіння ріпаку містить 38-50% олії, яка має підвищену біологічну цінність, є висококалорійною і має велику енерговіддачу. Вона містить багато фізіологічно необхідних організму людини кислот в оптимальному співвідношенні, зокрема поліненасичені жирні кислоти – лінолеву і ліноленову, які необхідні людському організму. Крім того гліцериди ненасичених жирних кислот, які є в складі ріпакової олії, мають лікувальні властивості. На відміну від тваринних жирів вони протидіють тромбоутворенню, знижують вміст холестерину в крові, запобігаючи, таким чином, серцево-судинним захворюванням.

Ріпакова олія використовується в харчовій промисловості, вона є найкращою вихідною сировиною для виробництва бутербродного масла, маргаринів, майонезів і багатьох інших харчових продуктів та різноманітних харчових приправ.

Мета і завдання досліджень: вивчення впливу різних норм біопрепарату (Альбобактерин) на продуктивність ріпаку ярого.

Для досягнення мети були поставлені наступні задачі:

1. Визначити вплив біопрепарату на енергію проростання ріпаку ярого;
2. Визначити вплив біопрепарату на продуктивність ріпаку ярого.

Матеріали і методи досліджень: польові, розрахунково-порівняльні.

Результати досліджень. Як відомо, ярий ріпак у порівнянні з озимим має нижчу схожість і енергію проростання насіння, тому у зв'язку із несприятливими погодними умовами року вирішено провести дослідження із використання різних норм біостимулятора Альбобактерин.

Таблиця 1

Вплив обробки насіння розчином біопрепарату Альбобактерин на енергію проростання ріпаку ярого

Показники	Варіанти			
	1. (контроль)		1. (контроль)	
Енергія проростання	10,7	Енергія проростання	10,7	Енергія проростання

З таблиці 1. видно, що дослідження проводили за чотирма варіантами. У контролі використовували обробку водою, у інших варіантах – обробку різними нормами препарату. Кращі результати показала обробка насіння Альбобактерином у нормі 55 мл на гектарну норму насіння, що на 40,3% більша за контроль, дещо менші показники отримали у двох інших варіантах.

Вплив обробки розчином біопрепарату на урожайність культури наведено у таблиці 2.

Таблиця 2

Вплив обробки розчином біопрепарату Альбобактерин на урожайність насіння ріпаку ярого, т/га

Культура	Норми біопрепарату			
	1. (контроль)	2. (40мл)	3. (45мл)	4. (55мл)
Ріпак ярий	0,7	0,9	1,0	1,2

Аналізуючи дані таблиці 2. можна сказати, що урожайність у варіанті 4 на 0,5 т/га вища у порівнянні з контролем. У варіантах 2 і 3 ці показники збільшилися на 0,2 і 0,3 т/га.

Висновки. Як відомо, ярий ріпак у порівнянні з озимим має нижчу схожість і енергію проростання насіння, тому у зв'язку із несприятливими погодними умовами року вирішено провести дослідження із використання різних норм біостимулятора Альбобактерин. Дослідження показали, що кращі результати показала обробка насіння Альбобактерин у нормі 55 мл препарату на гектарну норму насіння, що на 40,3% більша за контроль, дещо менші показники отримали у двох інших варіантах. Вплив обробки розчином біопрепарату на урожайність культури у варіанті 4 на 0,5 т/га вища у порівнянні з контролем. У варіантах 2 і 3 ці показники збільшилися на 0,2 і 0,3 т/га.

Бібліографія

1. Болоховський В.В. Біопрепарати на ріпаку // Карантин і захист рослин. – № 4. – 2008. – С.28.
2. Каленська С.М. Сучасний стан виробництва ріпаку та основні аспекти його використання // Цукрові буряки, 2006. – №3. – С. 19–20;

ВПЛИВ КОМПЛЕКСНИХ ДОБРИВ НА УРОЖАЙНІСТЬ І ЯКІСТЬ НАСІННЯ СОНЯШНИКУ

Горбань С.Ю., магістр II року навчання *

*Науковий керівник: асистент Вороніна В.О.

Визначення впливу застосування добрив на врожай насіння соняшнику шляхом узагальнення дослідів, проведених у різноманітних умовах вирощування цієї культури, показало, що з подвійних поєднань на всіх ґрунтах краще діяли азотно-фосфорні, дія азотно-калійних і фосфорно-калійних добрив значно нижча, а найбільші прирости врожаю забезпечує внесення повного мінерального добрива. Азотні добрива на фоні фосфорно-калійних забезпечують додаткові прирости врожаю 1,0-1,9 ц/га на чорноземах опідзо-